

Til Socialudvalget

25-02-2014

Sagsnr.
2014-0026121

Migranternes rettigheder ved ophold i Danmark og kommunens muligheder for at yde støtte til tilbud til migranter

Dokumentnr.
2014-0026121-1

Socialudvalget bestilte på sit møde d. 4. februar 2014 et notat med en vejledning om, hvordan man håndterer EU-borgere, der har ret til ophold i Danmark og som ønsker ophold på et københavnsk herberg. Notatet skulle også indeholde en redegørelse for, om kommunen må bevilge frivillighedsmidler (de såkaldte §18-midler) til tilbud til udenlandske hjemløse og hvordan kommunen kan hjælpe med at finde lokaliteter til overnatningstilbud til udenlandske hjemløse.

EU-borgernes rettigheder efter den sociale lovgivning

Socialforvaltningen afventer aktuelt, at Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale forhold kommer med en lovet officiel vejledning om udenlandske hjemløses rettigheder ift. ophold på herberger efter servicelovens §110. I mangel af en sådan egentlig vejledning har Socialforvaltningen støttet sig til udtalelser fra ministeriet og forskellige ministre herom og til den formelle vejledning, der er udarbejdet om EU/EØS-borgernes ret til hjælp efter Aktivloven.

Både Serviceloven og Aktivloven har en indledende paragraf om, at man har ret til hjælp efter loven, hvis man opholder sig lovligt i landet. Socialforvaltningen har hidtil lagt til grund, at bestemmelsen om, at alle med lovligt ophold har ret til tilbud efter Serviceloven og dermed herbergerne, alene omfatter personer, der har opnået et egentligt opholdsgrundlag. Opholdsgrundlaget kan være opnået på baggrund af f.eks. arbejde, ægteskab eller lignende – og gælder således ikke førstegangsarbejdssøgende og personer, der efter EU-reglerne har ret til uden særlig tilladelse at opholde sig i Danmark i op til 3 måneder. Denne gruppe hjemløse EU-borgere har derfor ikke ved ophold i Danmark kunnet optages på et kommunalt herberg.

Denne praksis er i overensstemmelse med skrivelse af 19. maj 2008 til kommunerne fra Kommunernes Landsforening og det daværende Velfærdsministerium, som direkte anfører, at der til denne gruppe *"alene kan ydes hjælp i forbindelse med hjemrejse"*. Og det understreges videre i skrivelserne, "at det er en betingelse for at opnå statsrefusion, at ydelsen er tildelt i overensstemmelse med lovgivningen". Socialforvaltningen har i den forbindelse lagt til grund, at kommunen ikke alene afskæres fra statsrefusion ved ikke-overholdelse af lovgivningen, hvis ovennævnte gruppe optages på kommunale herberger. Kommunen vil samtidig komme til at handle i direkte strid med lovgivningen.

MR Voksne - personale

Bernstorffsgade 17
1592 København V

Telefon
3317 3461

E-mail
W065@sof.kk.dk

www.kk.dk

En nylig korrespondance mellem Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale forhold og Kirkens Korshær har imidlertid affødt usikkerhed om, hvorvidt ministeriet har til hensigt at ændre på sin hidtidige fortolkning af reglerne. Ministeriet har i korrespondancen med Kirkens Korshær annonceret en kommende ny orientering til kommunerne om reglerne for optagelse på herberger efter servicelovens §110. Socialforvaltningen er enig i, at der er behov for, at det nye Ministerium for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale forhold udarbejder en grundig vejledning om afgrænsningen af betingelserne for indskrivning på de kommunale herberger. Socialforvaltningen overvejer desuden at inddrage Kommunernes Landsforening i sagen.

Det er Socialforvaltningens opfattelse, at der vil være tale om en stor udvidelse af målgruppen for de kommunale herberger og tilstødende tilbud, hvis de udlændinge, der hidtil ikke har været omfattet af ministeriets vejledninger om målgruppen for de kommunale herberger, udvides til også at omfatte hjemløse EU-borgere, der tager ophold i Danmark, og som har adgang til ophold i Danmark i op til 3 måneder uden særlig tilladelse samt førstegangsarbejdssøgende i op til 6 måneder.

Under alle omstændigheder vurderes det, at de københavnske herberger ikke kan forventes at kunne varetage en eventuel udvidelse af den nuværende målgruppe indenfor den nuværende kapacitet. Socialforvaltningen finder i givet fald, at der vil blive tale om en ny stor målgruppe efter serviceloven, som kommunerne skal kompenseres økonomisk for.

Socialforvaltningen har ved en rundringning fået generelle oplysninger om, hvordan de andre store kommuner forholder sig ift. at optage EU/ EØS borgere på herberger efter servicelovens §110:

- Ålborg Kommune oplyser, at man ikke afviser nogen på herbergerne. Man ser dog kun ganske få borgere fra EU/ EØS-lande (måske 3-4 personer). Derudover møder man primært borgere fra Norden og Grønland og danske statsborgere eller borgere med dansk opholdstilladelse, som har indvandrerbaggrund.
- Forsorgshjemmet Østervang i Århus oplyser, at man altid – efter at man har taget stilling til, om borgeren er i målgruppen for et hjemløsetilbud – beder udenlandske hjemløse om at fremvise dokumentation for opholdsgrundlag, det såkaldte registreringsbevis. Hvis borgeren har lovligt ophold på grundlag af, at vedkommende har eller har haft arbejde, kan de optages på forsorgshjemmet. Hvis der er tale om arbejdsøgende eller turister, optages de ikke.

- Randers Kommune oplyser, at det lokale herberg modtager meget få EU/EØS-borgere i et par dage mhp. at hjælpe dem hjem. Man lader dem ikke blive i mere end de få dage, hvor man arbejder på at hjælpe dem hjem. Der er oftest tale om arbejdsmigranter, der er rejst til området, fordi de er blevet lovet arbejde, men hvor arbejdet alligevel ikke har været der, når de er mødt op. Man vurderer deres ret til ophold på herberg ud fra deres opholdsgrundlag, som skal være baseret på arbejde. Det er hidtil lykkedes at hjælpe alle hjem til hjemlandet.
- Esbjerg Kommune oplyser, at man praktisk taget ikke møder udenlandske hjemløse i byen.

Om mulighederne for bevilling af frivilligmidler til private der udfører frivilligt socialt arbejde for migranter, der ikke har adgang til de kommunale herberger for hjemløse

Kommunen kan yde støtte efter servicelovens §18 til frivilligt socialt arbejde til en frivillig forening, der arbejder med en målgruppe, der ikke er berettiget til hjælp efter servicelovens regler. Det fremgår af en skrivelse fra ministeriet til Kommunernes Landsforening af 3. december 2010, hvor ministeriet skriver, at ”*Det vil til gengæld være indenfor servicelovens regler, hvis en kommunalbestyrelse giver tilskud efter servicelovens § 18 til en frivillig forening, der driver et overnatningstilbud, der tager imod udlændinge, der ikke er berettiget til hjælp efter serviceloven*”.

Socialudvalget yder således støtte fra frivillighedsmidlerne til Kirkens Korshærs rådgivningstilbud for udenlandske hjemløse (Kompasset) og natcaféen for udenlandske hjemløse i Stengade.

Om kommunal bistand til private, der ønsker lokaliteter til brug for overnatningssteder for migranter

En kommune kan udleje kommunale lokaler til private, hvis der er tale om lokaler, som kommunen aktuelt ikke selv benytter – såkaldt overskudskapacitet. Det kan f.eks. være en frivillig organisation, som har opnået statslig støtte til etablering af vinterovernatningspladser, som ønsker at leje et kommunalt lokale for en periode.

Det fremgår af en skrivelse fra det daværende Indenrigs- og Sundhedsministerium af 2. marts 2010, at:

”Det antages efter kommunalfuldmagtsreglerne ydermere, at kommuner som udgangspunkt ikke uden lovhjemmel må drive handel, håndværk, industri eller finansiel virksomhed, men at dette udgangspunkt fraviges blandt andet for så vidt angår udnyttelse af overkapacitet, herunder lokale mæssig overkapacitet. Det er dog

blandt andet en betingelse for udnyttelse af overkapacitet, at den pågældende aktivitet ikke er dimensioneret med det formål at varetage opgaver, der normalt ikke er kommunale, samt at salget – og i det omfang der er tale om lokalemæssig overkapacitet, udleje – sker på markedsmæssige vilkår.”

Denne fremgangsmåde har tidligere været anvendt ved udlejning af den såkaldte vandværksgrund i Studiestræde for nogle år siden og igen i år ved udlejning af lokaler i Griffenfeldsgade – begge steder som overnatningssted for migranter. Det er Københavns Ejendomme under Økonomiforvaltningen, der forestår aftalerne herom.